

pianoforte solo, divertimenta na 4 ręce, a także z towarzyszeniem skrzypiec. Był także twórcą oper, symfonii i muzyki kameralnej. Napisał traktat metodyczny *New and Compleat Instructions for the Harpsichord, Piano-Forte or Organ* (wydany w Londynie ok. 1798 roku).

Leopold Koželuch (1747-1818) – kompozytor czeski osiadły w Wiedniu. Był także kapelmistrzem, nauczycielem muzyki, wykonawcą i wydawcą. Jego dorobek kompozytorski jest bardzo bogaty i różnorodny. Zawiera symfonie, opery, balety, muzykę religijną. Wśród dzieł instrumentalnych znaczącą pozycję stanowią utwory na klawesyn/pianoforte, m.in. koncerty, sonaty, wariacje, tańce oraz sonaty z towarzyszeniem skrzypiec i wiolonczeli, sonaty na 4 ręce, a także arie i pieśni na głos z towarzyszeniem klawesynu/pianoforte (niektóre arie znajdują się obecnie m.in. w zbiorach biblioteki Zamku w Łańcucie).

Johann Baptist Vanhal (1739-1813) – czeski kompozytor i pedagog działający w Wiedniu. Jest twórcą, który za życia cieszył się dużą sławą, a jego utwory wykonywano nawet w Ameryce. W XX wieku popadł w zapomnienie i dopiero opublikowanie katalogu jego dzieł w 1997 roku spowodowało wzrost zainteresowania tym twórcą. Dorobek Vanhala jest bogaty i różnorodny. Są w nim symfonie, opery, muzyka instrumentalna, kameralna, religijna. Wśród utworów na klawesyn/pianoforte znajdują się m.in. koncerty, sonaty, divertimenta, capriccia, fantazje, preludia, ronda, tańce, wariacje.

Vincenzo Panerai (ca 1750-1790) – włoski kompozytor, klawesynista i organista, nauczyciel, muzyk kapeli we Florencji, gdzie urodził się i działał. Opublikował swoje utwory, wśród których zachowały się sonaty *per cimballo a piano-forte*, *per cimballo e mandolino obligato*, *per cimballo a penna e per uso d'organo*, *per cimballo a piano-forte e violino obbligato*, a także sonaty na 4 ręce, na organy oraz msza i requiem. Vincenzo Panerai jest autorem podręcznika *Principi di Musica Teorico-Pratica*.

[Urszula Bartkiewicz]

AKADEMIA MUZYCZNA
imienia Feliksa Nowowiejskiego
w Bydgoszczy

CCLXXIV BYDGOSKI WTOREK MUZYCZNY

w ramach

XV Dni Muzyki Dawnej

prof. dr hab. Urszula Bartkiewicz
kierownictwo artystyczne i naukowe

---

wtorek, 28 lutego 2017, godz. 19.00
Sala Koncertowa Akademii Muzycznej, ul. Gdańska 20

w programie:

Muzyka klawiszowa II połowy XVIII wieku na 2, 4, 6 rąk

Stanisław Ossowski (zm. przed 1807)

- Six Variations sur L'Air Bin i nit a Schöna Kohlbauern Bua pour le Clavecin ou Piano Forte

Urszula Bartkiewicz klawesyn

Johann August Just (1750-1791)

- Divertissement pour le Clavecin ou Piano Forte op. 12: Sonata II A-dur
Allegro Vivace — Rondo Andantino

Justyna Woś, Dorota Zimna klawesyn

Leopold Koželuch (1747-1818)

- Sonata a quattro mani per Cimbalo o Piano Forte F-dur op. 4
Allegro Molto — Adagio — Minuetto — Rondo Presto

Rafał Gumiela, Paweł Pawłowicz klawesyn

Wolfgang Amadeusz Mozart (1756-1791)

- Sonate à quatre mains en Ré majeur (K.381)
Allegro — Andante — Allegro molto

Dorota Zimna, Justyna Woś pianoforte

Johann Christian Bach (1735-1782)

- Sonata A-dur na 4 ręce op. 18 nr 5
Allegretto — Tempo di Minuetto

Marek Przywarty, Liliana Pęsko klawesyn

Johann Baptist Vanhal (1739-1813)

- Deux Sonates a quatre mains pour le Clavecin ou le Forte-Piano op. 32:
Sonata II A-dur
Adagio alla Francese — Variazioni alla Italiana — Rondo alla Tedesca

Dorota Zimna, Rafał Gumiela klawesyn

Vincenzo Panerai (ca 1750-1790)

- Suonata XXIII in Rondo a sei mani per cimbalo a piano-forte

Urszula Bartkiewicz, Justyna Woś, Paweł Pawłowicz klawesyn

Ramy chronologiczne programu *Muzyka klawiszowa II połowy XVIII wieku na 2, 4, 6 rąk* wyznacza z jednej strony wygaszanie barokowych tradycji polifonicznych, z drugiej - początek kariery fortepianu. Jest to równocześnie ostatni etap ponad trzystuletniej świetności klawesynu przed jego odejściem z życia kulturalnego na prawie 80 lat. W dokonującej się w tym okresie ewolucji stylistycznej, trwającej do końca XVIII wieku, klawesyn brał czynny udział, aktywnie uczestnicząc w obiegu artystycznym. Powstawała wówczas ogromna ilość kompozycji uwzględniających alternatywną obsadę instrumentu klawiszowego, dzięki czemu tak klawesyn, jak i pianoforte, wzajemnie się uzupełniają, wspólnie tworzyły stylistykę muzyki fortepianowej XIX wieku. Warto dodać, że instrumenty te współistniały całkowicie pokojowo – budowane były w tych samych pracowniach, utwory dla nich komponowali ci sami twórcy, a grali na nich muzycy, dla których przejście od jednej klawiatury do innej nie stanowiło problemu. Wiek XIX stał się epoką fortepianu i stylistyki romantycznej, a na odrodzenie klawesynu trzeba było poczekać do roku 1888, kiedy to paryskie firmy Erard i Pleyel skonstruowały dwumanuałowy klawesyn skrzydłowy, a umiejętności swe zaprezentował na nim francuski pianista i kompozytor L. Diémer. Niewiele później, w roku 1896, angielska pracownia „A. Dolmetsch” rozpoczęła budowę klawesynów, a muzycy znowu włączyli ten instrument do życia artystycznego.

W programie koncertu, obok utworów powszechnie znanych twórców takich jak Johann Christian Bach i Wolfgang Amadeusz Mozart, znalazły się także pozycje kompozytorów mniej znanych lub całkiem zapomnianych.

Stanisław Ossowski (zm. przed r. 1807) – polski kompozytor i aranżer, działający w Wiedniu. Tam wydawał swoje utwory na klawesyn/pianoforte. Zachowały się wariacje oraz tańce.

Johann August Just (1750-1791) – niemiecki kompozytor i klawesynista/pianista uznany za mistrza gry na instrumentach klawiszowych. Grał także na skrzypcach. Działał głównie w Holandii. Większość jego twórczości to utwory na klawesyn/pianoforte, m.in. sonaty, wariacje na klawesyn lub klawesyn/